

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 106/23

Luksemburgā, 2023. gada 22. jūnijā

Tiesas spriedums lietā C-660/21 | K.B. un F.S. (Jautājuma izskatīšana pēc savas ierosmes krimināllietā)

Pamattiesību aizsardzība: Savienības tiesībām principā nav pretrunā aizliegums valsts tiesnešiem pēc savas ierosmes norādīt uz pienākuma nekavējoties informēt aizdomās turētos par tiesībām klusēt neizpildi

Tomēr vēl ir nepieciešams nodrošināt, lai aizdomās turētajiem netiktu liegta konkrēta un efektīva iespēja izmantot advokāta palīdzību, vajadzības gadījumā izmantojot juridisko palīdzību, un lai viņiem, tāpat arī attiecīgā gadījumā viņu advokātam, būtu bijušas tiesības piekļūt lietas materiāliem un norādīt uz šo pārkāpumu saprātīgā termiņā

Divas personas, kuras naktī atradās pie kravas automobiļa uzņēmuma stāvvietā, piesaistīja divu kriminālpolicijas darbinieku uzmanību, un tie uzreiz uzsāka izmeklēšanu par klaju degvielas zādzību. Šīs personas uz vietas tika nopratinātas, iepriekš nepaziņojot par viņu tiesībām, un tad tika aizturētas. Tikai mazliet vēlāk viņi saņēma paziņojumu par tiesībām, tostarp par tiesībām klusēt.

Izskatot krimināllietu, *tribunal correctionnel de Villefranche-sur-Saône* [Vilfranšas pie Sonas Pirmās instances krimināllietu tiesa] (Francija) uzskata, ka šīs novēlotās paziņošanas dēļ apsūdzēto personu Savienības tiesībās garantētās tiesības¹ ir tikušas pārkāptas. Šādos apstākļos transportlīdzekļa pārmeklēšana, aizdomās turēto aizturēšana un visas ar to saistītās darbības principā būtu jāatzīst par spēkā neesošām. Tomēr konstatēts, ka Francijas *Cour de cassation* (Kasācijas tiesa) Kriminālprocesa kodeksu ir interpretējusi tādējādi, ka tas aizliedz tiesām, kas izskata lietu pēc būtības, pēc savas ierosmes norādīt uz pienākuma nekavējoties informēt aizdomās turētās un apsūdzētās personas par tiesībām klusēt neizpildi.

Pirmās instances krimināllietu tiesa tādēļ jautā Tiesai, vai šāds aizliegums izvirzīt jautājumu pēc savas ierosmes ir pretrunā Savienības tiesībām.

Šodien pasludinātajā spriedumā Tiesa nospriež, ka **aizliegums** tiesai, kura izskata krimināllietu pēc būtības, kriminālprocesa atzīšanas par spēkā neesošu vajadzībām pēc savas ierosmes norādīt uz attiecīgo pienākuma neizpildi, principā **atbilst tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību** un uz **lietas taisnīgu izskatīšanu**, kā arī tiesībām uz aizstāvību, ja **aizdomās turētajiem, apsūdzētajām personām** vai viņu **advokātam** ir bijusi **konkrēta un efektīva iespēja norādīt uz attiecīgo pārkāpumu saprātīgā termiņā un ja viņiem šim nolūkam piešķirta piekļuve lietas materiāliem**.

Tomēr Tiesa uzsver, ka, lai nodrošinātu tiesību klusēt lietderīgo iedarbību, šāds secinājums ir spēkā tikai tad, ja **aizdomās turētajiem vai apsūdzētajām personām** atvēlētajā termiņā, lai norādītu uz šādu pārkāpumu, **ir konkrēti un efektīvi** pieejamas tādas **tiesības uz advokāta palīdzību** kā Savienības tiesībās nostiprinātās un **kuru**

¹ Iestāžu pienākums nekavējoties informēt par tiesībām klusēt ir paredzēts Direktīvas 2012/13 (Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 22. maija Direktīva 2012/13/ES par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā), kas transponēta valsts tiesībās, 3. un 4. pantā ([OV 212, L 142, 5. lpp.](#)).

izmantošanu atvieglo juridiskās palīdzības mehānisms. Turklāt tā precizē – ja šīs personas atsakās no šādas iespējas, tām principā ir jāuzņemas iespējamās ar šo atteikšanos saistītās sekas, ja vien atteikšanās ir veikta **atbilstoši Savienības tiesībās paredzētajiem nosacījumiem.** Šajās tiesībās it īpaši ir paredzēts, ka aizdomās turētajiem vai apsūdzētajām personām mutiski vai rakstveidā ir jāsaņem skaidra un pietiekama informācija vienkāršā un saprotamā valodā par tiesību uz advokāta palīdzību saturu un iespējamām sekām atteikšanās no šīm tiesībām gadījumā un ka atteikums ir jāizsaka brīvprātīgi un nepārprotami.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolējumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns [sprieduma](#) un [rezumējuma](#) teksts tiek publicēts *CURIA* tīmekļvietnē tā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja ☎ (+352) 4303 6005.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106.

Palieciēt ar mums!

